

مقدمه مترجم

طرح آغاز و انجام ترجمه، چاپ و انتشار ویراست دوم (۲۰۰۶) کتاب تاریخ تفکر باستان‌شناختی^۱ تألیف «بروس تریگر»^۲، متفکر، پژوهشگر، مدرّس، باستان‌شناس، جامعه‌شناس و انسان‌شناس برجسته و صاحب‌نام امریکایی، نقطه عطف بزرگ و مهمی در پر کردن شکاف عمیق موجود در جهت‌ها و موارد نظری، فکری و اندیشمندی علوم اجتماعی، علوم انسانی و علوم رفتاری از یک سو، و به ویژه علوم باستان‌شناسی و انسان‌شناسی فرهنگی - اجتماعی از سوی دیگر در جامعه دانشگاهی ایران است.

«بروس جی. تریگر»، که با ترجمه و انتشار کتاب حاضر برای نخستین بار در ایران معرفی می‌شود، در بخش انسان‌شناسی دانشگاه مک‌گیل^۳ به تدریس و تحقیق و بررسی و فعالیت‌های میدانی اشتغال داشت. درجه دکترای خود را از دانشگاه «ییل»^۴ امریکا گرفت و در مصر و سودان به بررسی و کاوش پرداخت. زمینه‌های علاقه و توجه او شامل بررسی‌های تطبیقی تمدن‌های نخستین، تاریخ و تحول باستان‌شناسی و فرهنگ، نظریه‌های باستان‌شناسی و انسان‌شناسی بود و از جمله کتاب‌های او عبارت‌اند از:

۱. تاریخ تفکر باستان‌شناختی (کتاب حاضر) - چاپ نخست آن در سال ۱۹۸۹ و چاپ

دوم در سال ۲۰۰۶ بود که کتاب حاضر نیز بر اساس چاپ دوم ترجمه و منتشر شده است.

۲. تاریخ اقوام بومی امریکا.^۵

۳. شناخت تمدن‌های نخستین - کمبریج، ۲۰۰۳.

---

1. *A History of Archaeological Thought*

2. Bruce G. Trigger

3. McGill University

4. Yale University

5. The Cambridge, *History of the Native Peoples of the Americans*

(برای آگاهی بیشتر به بخش اختصاصی مربوط به بیوگرافی کوتاه زنده‌یاد «بروس تریگر» در پیوست همین پیشگفتار مترجم مراجعه کنید).

کتاب حاضر در واقع مکمل کتاب منتشر شده قبلی مترجم در سال ۱۳۸۲ (چاپ نخست) با عنوان سرآغاز درآمدی بر باستان‌شناسی: اصول، مبانی و روشها، تألیف «برایان فاگان»^۱، محقق و استاد انسان‌شناسی دانشگاه «سانتا باربارا»^۲ در ایالت کالیفرنیا امریکا است که به کوشش و همکاری ارزنده سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) در دو جلد انتشار یافته و افزون بر مورد توجه قرار گرفتن جامعه دانشگاهی ایران، نیاز مبرم شناخت و پژوهش نظری-علمی دانشجویان علوم انسانی، علوم اجتماعی، و همچنین علوم رفتاری را برطرف ساخته است. مترجم، مراتب سپاس و امتنان خود را درباره فعالیتها و مشارکتهای ارزنده آموزشی و پژوهشی این سازمان اعلام می‌دارد و امیدوار است استمرار و توان انجام برنامه‌ها و همکاریهای آموزشی و پژوهشی اینجانب با «سمت» در راستای ارتقا و اعتلای روزافزون و جهانی جامعه دانشگاهی ایران همچنان ادامه یابد.

چاپ نخست کتاب تاریخ تفکر باستان‌شناختی تألیف «بروس تریگر»، نخستین کتابی است که در آن به بررسی و تحلیل تاریخ تفکر باستان‌شناسی از دوران قرون وسطی تا زمان حاضر در سطح جهانی پرداخته شده است و در چاپ دوم کتاب مزبور که در سال ۲۰۰۶ میلادی انتشار یافت (زمان کوتاهی قبل از مرگ «تریگر» در اثر ابتلا به بیماری سرطان)، نویسنده دقیقاً به بازنگری دقیق و تجدیدنظر کلی چاپ نخست اقدام و دیدگاهها و زمینه‌های باستان‌شناسی جدید را بررسی کرده است. همچنین در چاپ دوم، مباحث و موضوعات فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و روان‌شناختی درباره جامعه‌های باستان، رفتار ذهنی و شعوری و روان‌شناختی، تغییر و توسعه فرهنگ، مفاهیم و مسائل قومی و قومیت‌گرایی، نژادی و نژادگرایی مشروحاً بررسی و تحلیل دقیق شده است که در واقع نوآوری، نواندیشی، دقت نظر و ابعاد ژرف و گسترده تحقیق و تحلیل مؤلف کتاب را آشکار می‌سازد.

به عقیده مترجم، این نخستین باری است که مسائل و موضوعات اجتماعی و سیاسی تا این حد و گسترده و با چنین دقت نظر و آگاهی در حوزه و بافتار علوم اجتماعی، انسانی

1. Brian Fagan

2. Santa Barbara University

و رفتاری، به ویژه انسان‌شناسی فرهنگی و اجتماعی و باستان‌شناسی، تحقیق و بررسی شده است و دیدگاهها، نظریه‌ها و گرایشهای جدیدی را برای بررسی و تحقیق بیشتر و گسترده‌تر استادان و دانشجویان رشته‌های مختلف علوم اجتماعی، انسانی و رفتاری ارائه می‌کند. کتاب حاضر همچنین از جمله کتابهای مهم و ارزنده مرجع و تحقیق در رشته‌های علوم اجتماعی، سیاسی، انسانی و رفتاری در دانشگاهها، مراکز و مؤسسات علمی و آموزشی عالی امریکاست.

اگر ترجمه کتاب *سرآغاز*، تألیف «برایان فاگان»، به وسیله اینجانب، جهت‌ها و موضوعات نظری، عملی و میدانی علم باستان‌شناسی را مشروحاً و کاملاً علمی و دقیق بررسی و تحلیل می‌کند، کتاب *تاریخ تفکر باستان‌شناسی* تألیف «بروس تریگر» با همان حجم و جامعیت، جهت‌ها و موازین و بینشهای فکری، فرهنگی، اجتماعی، رفتاری، تاریخی و سیاسی را در راستای انسان‌شناسی فرهنگی و باستان‌شناسی طرح، بررسی و تحلیل کرده است.

طی دهه ۱۹۷۰، «باستان‌شناسی جدید»^۱، تقریباً دیگر به عنوان یک رویکرد جدید شناخته نمی‌شد و همچنان که گروهی از باستان‌شناسان، مفاهیم و موازین آن را مورد توجه و استفاده قرار دادند، مکتب فکری- فلسفی «بین‌فورد-کلارک»^۲ به عنوان رویکرد جدیدی به نام «فرایندگرایی»^۳ یا «باستان‌شناسی فرایندی»^۴ شناخته شد و شناخت و بررسی پویشها و فرایندهای تغییر و دگرگونی در جامعه‌های باستان را دقیقاً و مشروحاً مورد توجه و تأکید قرار داد.

مقارن بیستمین سالگرد اعلام بیانیه («مانی‌فستو»^۵) سال ۱۹۶۲ «لوئیس بین‌فورد» با عنوان «باستان‌شناسی در راستای انسان‌شناسی»^۶ نشانه‌هایی دیده شد که نشان داد جنبش علمی رویکرد باستان‌شناسی جدید توان انجام وعده‌های اعلام شده از طرف آن را ندارد و از توصیف و تبیین دقیق چگونگی و انگیزه پیدایش تغییر و دگرگونی در جامعه‌های باستان نیز ناتوان مانده است. ولی باستان‌شناسی به طور کلی همچنان در وضعیت مطلوبی قرار داشت و

---

1. new archaeology
 2. Binford-Clarke School of Thought
 3. processualism
 4. processual archaeology
 5. Manifesto
 6. Archaeology As anthropology

تنها رشته علمی توانمند کشف و شناخت فرایندها و ویژگیهای تاریخ و ماقبل تاریخ درباره زندگی و رفتار انسانی محسوب می‌شد.

در سال ۱۹۸۲، گروه تحقیقاتی «یان هودر»^۱، باستان‌شناس انگلیسی، همراه باستان‌شناسان و انسان‌شناسان متفکر و نواندیش امریکایی، کتابی را با نام *باستان‌شناسی نمادی و ساختاری*^۲ انتشار دادند که در واقع نخستین اعلامیه‌ای بود که به سرعت با عنوان «باستان‌شناسی فرا-فرایندی»^۳ به آن توجه شد و شامل افکار، عقاید و دیدگاههای جدید و مبتکرانه‌ای پیرامون «مثبت‌گرایی»، «عمل‌گرایی» و بررسی پویسهای تغییر و تحول اجتماعی-فرهنگی در حوزه باستان‌شناسی جدید بود. مترجم امیدوار است ترجمه کتاب *باستان‌شناسی نمادی و ساختاری* تألیف «یان هودر» را برای زمینه‌های بررسی و تحقیق عملی و آموزشی ژرف‌تر و جدیدتر به جامعه بزرگ دانشگاهی ایران ارائه نماید.

با توجه به اهمیت مباحث باستان‌شناسی فرایندی، باستان‌شناسی فرا-فرایندی و رویکرد فرهنگ-تاریخی، و همچنین مباحث و مطالب دیگر کتاب حاضر که احتمالاً شماری از آنها برای نخستین بار در ایران و در حوزه‌های علوم انسانی، علوم اجتماعی و علوم رفتاری طرح و بحث می‌شود و توجه استادان، دانشجویان و پژوهشگران را برمی‌انگیزد، مترجم امیدوار است مباحث مذکور با دقت و توجه زیاد طرح و بحث و تدریس و تحقیق شود و دانشجویان و پژوهشگران رشته‌های علوم اجتماعی، انسانی و رفتاری به تحقیق و بررسی هر چه بیشتر و گسترده‌تر و انتشار مقالات، رساله‌ها و پایان‌نامه‌های جامع و علمی ترغیب شوند. با این هدف و به منظور تسهیل و ترغیب هر چه بیشتر دانشجویان و فراهم ساختن امکانات بیشتر و بهتر برای استادان برای دسترسی گسترده‌تر به مراکز و منابع معتبر جهانی درباره مباحث و موضوعات مطرح شده در این کتاب، با کمک، راهنمایی و نظرخواهی سازمان «سمت»، وسیله ارتباط با مراکز و منابع علمی، پژوهشی و آموزشی طرح و برقرار می‌شود و از طریق اینترنت، ایمیل و شبکه‌های ارتباط جمعی جهانی از طریق تماس با مترجم امکان‌پذیر می‌گردد.

مجدداً یادآور می‌شود کتاب حاضر که یکی از منابع جامع و معتبر عملی و آموزشی

---

1. Ian Hodder
2. *Symbolic and Structural Archaeology*
3. Post-Processual Archaeology

در سطح جهانی در حوزه‌های علوم انسانی، اجتماعی و رفتاری است، در نهایت دقت و شکیبایی به زبان فارسی برگردانده شده است و در این راستا علی‌رغم شیوه نگارش بسیار سخت و سنگین «بروس تریگر» و به کار بردن واژه‌ها و اصطلاحات خاص و گاهی نامأنوس، دقت و رعایت امانت در کار ترجمه و آسان‌فهمی و روشنی متن موردنظر و توجه مترجم بوده است. مؤلف، در هر فصل و صفحه‌ای از متن کتاب، مطلب و موضوع تازه و بدیعی را طرح و عنوان می‌کند و دیدگاه‌های خود را در ارتباط با مطالب به بحث و بررسی می‌کشد که کاملاً تازگی دارد و در بسیاری موارد نیز مطالب برای نخستین بار مطرح شده و برای خوانندگان جالب است. اگر در مواردی لازم بوده که اصطلاحات و عبارات دیگری به متن ترجمه کتاب افزوده شود تا روال کار و آسان‌فهمی متن بهتر شود، این کار صورت گرفته و در مواردی حتی عین عبارت، واژه، یا اصطلاح در زیرنویس متن ترجمه فارسی هر صفحه کتاب درج شده است. همچنین، اصل واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی متن اصلی کتاب عیناً با گزینش و نظر مترجم در پانویس هر صفحه از متن ترجمه فارسی درج شده که به نظر مترجم، سهولت مراجعه به منابع کتابخانه‌ای و حتی اینترنتی را برای انجام تحقیق و بررسی درباره موضوعات مختلف علوم اجتماعی و انسانی امکان‌پذیر ساخته است.

«تریگر»، همچنین بخشی را با عنوان «کتاب‌شناسی توصیفی»، و به عبارتی، «جُستاره کتاب‌شناسی»، به صورتی کاملاً مستقل، مبتکرانه و آموزنده به بخش پایانی کتاب خود افزوده است. با توجه به بدعت، نوآوری و آموزندگی فصل مذکور، مترجم توصیه و تأکید می‌کند که بخش «کتاب‌شناسی توصیفی» نیز با دقت و حوصله فراوان بررسی و استفاده شود و به منابع گزیده و طبقه‌بندی شده که درباره فصلهای مختلف و متنوع کتاب تنظیم و ترتیب یافته‌اند برای افزایش آگاهی در مورد موضوعات مختلف کتاب و مطالعات و تحقیقات آینده توجه بیشتری شود. مترجم، برای تسهیل و تسریع مراجعه و استفاده از بخش «کتاب‌شناسی توصیفی» به ترجمه سرفصلهای عناوین طبقه‌بندی شده بخش مذکور و تعیین و درج صفحات عناوین مختلف اقدام کرده است. به منظور پیشگیری از افزایش حجم کتاب و تحمیل هزینه بیشتر به خوانندگان و همچنین برای سهولت در جستجو، «کتاب‌شناسی» در قالب CD به همراه کتاب و نیز با استفاده از سایت «سمت» به صورت آن‌لاین به دانشجویان و خوانندگان محترم عرضه می‌شود.

با توجه به سنگینی و دشواری متن کتاب و به ویژه برخی از مطالب و اصطلاحات، و نارسایی و ناهماهنگی شماری از مطالب متن اصلی با موازین و مبانی فرهنگی و آموزشی جامعه دانشگاهی ایران، مترجم از ترجمه آنها خودداری کرده و در مواردی نیز به ترجمه متن به صورت فشرده‌تری پرداخته و این مورد در ارتباط با فصلهای هشتم و نهم کتاب صورت گرفته است. ترجمه کتاب حاضر از زمان آغاز طرح ترجمه تا پایان کار به دلایل گوناگون بارها به تعویق افتاد و تسلیم به موقع آن برای ویرایش، چاپ و انتشار میسر نگردید. مترجم از جریان تعویق کار طرح ترجمه کتاب و به طول انجامیدن و عدم اتمام کار در زمان مقرر از سازمان «سمت» پوزش می‌خواهد و امیدوار است که افزون بر جامعه بزرگ و گران‌قدر دانشگاهی ایران، این کتاب مورد توجه و استفاده همگان نیز قرار گیرد.

«بروس تریگر» هم‌زمان با انتشار چاپ دوم کتاب *تاریخ تفکر باستان‌شناختی*، پس از مدت زمان درازی مبارزه با بیماری سرطان، در سال ۲۰۰۶ میلادی در گذشت. مترجم برای بزرگداشت خاطره و مقام علمی، آموزشی و پژوهشی این مدرس، پژوهشگر و متفکر گران‌قدر، زندگینامه فشرده‌ای از وی تهیه و تنظیم کرده است که در ادامه درج شده است.

در پایان لازم است مجدداً از زحمات تمامی دست‌اندرکاران و همکاران محترم مدیریت تدوین سازمان «سمت» و به ویژه ویراستاران ارجمند آقای دکتر حسین صبری و خانم عادلہ مشایخی قدردانی شود. بدیهی است مترجم از راهنمایی‌های ارزنده ارباب نظر برای اعمال اصلاحات احتمالی در چاپهای بعدی اثر استقبال می‌نماید.

دکتر غلامعلی شاملو

۱۳۹۱

نگاهی به زندگینامه زنده‌یاد

بروس گراهام تریگر

۱۹۳۷-۲۰۰۶

«بروس تریگر»، در سال ۱۹۳۷ در شهر «پرستون»، در «اونتاریو»^۱ زاده شد. در سال ۱۹۶۴ در رشته باستان‌شناسی از دانشگاه ییل درجه دکتری گرفت و در همان زمان بررسی و تحقیق درباره تاریخ مطالعات باستان‌شناسی و بررسی‌های تطبیقی فرهنگ‌های اولیه را آغاز کرد. پس از مدت زمانی تدریس در دانشگاه نورث وسترن، در بخش انسان‌شناسی دانشگاه مک‌گیل شهر مونترال در کانادا به تدریس و تحقیق پرداخت که تا پایان عمرش در سال ۲۰۰۶ همچنان ادامه داشت.

Bruce G. Trigger [1937-2006]

---

1. Ontario

مشارکتها، تحقیقات و انتشارات

۱. تاریخ و فرهنگ قومی:^۱

الف) کودکان آتانت سیک:^۲ چاپ و انتشار این کتاب شهرت و اعتبار زیادی برای «تریگر» کسب کرد. کتاب مزبور، تحقیقی درباره اقوام «هورون»^۳ بود و به عنوان بهترین نمونه تحقیق و بررسی تاریخ و قوم‌نگاری اقوام و «هورون» شناخته شد.

ب) اقوام بومی و محلی و تازه‌واردان: در این کتاب، «تریگر» سبک و شیوه کار «فرانتس بوآس»^۴ را پیش گرفت و خاطر نشان کرد که جوامع اولیه مستعمره‌نشین و بومی کانادا همگی دارای نظامهای فرهنگی و اجتماعی غنی و پیچیده‌ای بوده‌اند و هیچ نشانه‌ای مبنی بر اینکه جوامع دوران اولیه کانادا نسبت به دیگر جوامع برتری داشته‌اند دیده نشده است.

۲. تاریخ باستان‌شناسی: کتاب جامع تاریخ تفکر باستان‌شناختی، بررسی، مطالعه و تحقیق درباره تحول و توسعه نظریه و به طور کلی باستان‌شناسی به عنوان یک حوزه و رشته علمی است. ویرایش دوم کتاب مزبور که آخرین کتاب بسیار مهم و ارزنده تحقیقی «تریگر» است، با تجدیدنظر و اضافات بیشتری در سال ۲۰۰۶، هم‌زمان با مرگ نابهنگام مؤلف، مجدداً انتشار یافت و مورد استفاده جامعه دانشگاهی امریکا و جهان قرار گرفت.

۳. اندیشه‌ها و نظریه‌های باستان‌شناسی: در کتاب شناخت تمدنهای نخستین: یک بررسی تطبیقی^۵، «تریگر» از رویکردی نظری برای یافتن معنا در مشابتهتها و تفاوت‌های تشکیل جوامع پیچیده در مصر، بین‌النهرین، سلسله شانگ^۶ در چین، تمدن آزتک^۷ و تمدن مایا^۸ در دوران کلاسیک امریکای میانه، تمدن اینکا^۹ در «آند»^{۱۰} و اقوام یوروبا در افریقا استفاده کرده است.

-
1. ethnohistory
  2. *The Children of Aataentsic*
  3. Huron
  4. Franz Boas
  5. *Understanding Early Civilizations: A Comparative Study*
  6. Shang dynasty
  7. Aztec
  8. Maya
  9. Inca
  10. Andes

۴. بزرگداشت و جوایز: در سال ۲۰۰۴ گردهمایی بزرگی از طرف «انجمن باستان‌شناسی امریکا»^۱ به منظور بزرگداشت آثار و خدمات «بروس تریگر» تشکیل شد و نظریه‌ها، افکار و آثار او مورد بحث و بررسی و تمجید قرار گرفت. یکی از مقالات «تریگر» با عنوان «باستان‌شناسی و نقش و موجودیت بومیان امریکا» در این زمینه بود که چگونگی توصیف و تفسیر باستان‌شناسی، نماها و کلیاتی از بومیان امریکا را از یک سو متجلی و منعکس ساخت، و افکار و عقاید سیاسی و علایق فرهنگ اروپایی - امریکایی را از سوی دیگر توصیف نمود. در سال ۲۰۰۱ «تریگر» به مقام ریاست نظام ملی «کِیک»^۲ برگزیده شد و در سال ۲۰۰۵ با حفظ سمت ریاست نظام ملی کانادا را بر عهده گرفت. او یکی از اعضای برجسته انجمن سلطنتی کانادا بود و در سال ۱۹۸۵ مدال افتخار و سپاس Innis-Gérin را دریافت نمود. در سال ۱۹۹۱ به دریافت جایزه Leon-Gérin دولت «کِیک» نایل گردید. «تریگر» در تاریخ اول ماه دسامبر سال ۲۰۰۶ در اثر ابتلا به بیماری سرطان درگذشت. افزون بر آثاری که در این مجال کوتاه بررسی شدند، آثار فراوان و برجسته‌ای از این متفکر و محقق ارزنده به جای مانده است که برای استفاده، مراجعه و اطلاع بیشتر علاقه‌مندان و پژوهشگران عیناً درج می‌شود.

نمونه‌هایی از آثار ارزنده «بروس تریگر»

- History and Settlement in Lower Nubia*. New Haven: Yale University Publications in Anthropology, 1965.
- The Late Nubian Settlement at Arminna West*. New Haven: Publications of the Pennsylvania-Yale Expedition to Egypt, 1965.
- Beyond History: The Methods of Prehistory*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968.
- The Huron: Farmers of the North*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968, revised edition, 1990.
- The Impact of Europeans on Huronia*. Toronto: The Copp Clark Publishing Company, 1969.
- The Meroitic Funerary Inscriptions from Arminna West*. New Haven: Publications of the Pennsylvania-Yale Expedition to Egypt, 1970.
- (With J. F. Pendergast) *Cartier's Hochelaga and the Dawson Site*. Montreal: McGill-Queen's University Press, 1972.
- The Children of Aataentsic: A History of the Huron People to 1660*. Montreal: McGill-Queen's University Press, 1976.
- Nubia Under the Pharaohs*. London: Thames and Hudson, 1976.
- Time and Traditions: Essays in Archaeological Interpretation*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1978 (U. S. edition New York: Columbia University Press).
- Handbook of North American Indians*, Vol. 15. Northeast, Washington: Smithsonian Institution, 1978.

1. Society for American Archaeology
2. Quebec

- Time and Traditions: Essays in Archaeological Interpretation*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1978.
- Gordon Childe: *Revolutions in Archaeology*. London: Thames and Hudson, 1980.
- (with B. J. Kemp, D. O'Connor, and A. B. Lloyd) *Ancient Egypt: A Social History*. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.
- Natives and Newcomers: Canada's "Heroic Age" Revisited*. Montreal: McGill-Queen's University Press, 1996.
- Sociocultural Evolution: Calculation and Contingency*. Oxford: Blackwell, 1998.
- Artifacts and Ideas: Essays in Archaeology*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers, 2003.
- Understanding Early Civilizations: A Comparative Study*. New York: Cambridge University Press, 2003.
- A History of Archaeological Thought*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.

مقدمه مؤلف بر ویراست دوم کتاب

پس از نخستین چاپ کتاب *تاریخ تفکر باستان‌شناختی* در سال ۱۹۸۹، تاریخ باستان‌شناسی مورد توجه و علاقه وافری قرار گرفته و تعداد چاپ و انتشار کتابها و مقاله‌های مربوط به این موضوع بسیار افزایش یافته است.

مقارن دهه ۱۹۷۰، در هر سال یک یا دو کتاب مهم و برجسته و مقاله‌های بسیاری درباره تاریخ باستان‌شناسی به چاپ می‌رسید. باستان‌شناسان متخصص در حوزه فرایندی^۱ در اوج نفوذشان در دهه ۱۹۷۰ اعلام کردند که مطالعه تاریخ باستان‌شناسی ارتباطی به درک بهتر پیشرفتهای این رشته ندارد، زیرا همان‌گونه که آنان اعتقاد داشتند باستان‌شناسی رشته‌ای بود که به وسیله روشهای علمی بسیار دقیق انسجام یافته بود. این دیدگاه، ماهیت تاریخ باستان‌شناسی را به اندکی بیشتر از یک شکل تفریحی یا تبلیغی تنزل داد. امروزه شمار زیادی از باستان‌شناسانی که معتقدند آنچه باستان‌شناسان باور دارند نه فقط بر پرسشهای آنان، بلکه بر روی پاسخهایی هم که مورد قبول آنهاست تأثیر می‌گذارد، بر این نظر تأکید می‌کنند که تمام تفسیرها و توصیفهای باستان‌شناسی باید درباره بافتار تاریخی آنها ارزیابی شود. این توجه و علاقه روزافزون، تاریخ باستان‌شناسی را به یک بخش فرعی ثابت و استوار با داشتن نشریه و گزارش بین‌المللی متعلق به خود، سمینارها، فرهنگ‌نامه‌ها، کتابهای درسی و سلسله نشریات مبدل ساخته است. شمار فزاینده مطالعات، که غالباً براساس تحقیقات دشوار بایگانی و کتاب‌خوانی و تاریخهای شفاهی قرار دارند، باستان‌شناسی را آن‌چنان که در زمانهای خاص و در مکانهای ویژه‌ای براساس تنوع و گوناگونی دیدگاههای تحلیلی صورت می‌گیرند، بررسی می‌کنند. مجموع این مطالعات

---

1. processual archaeologists

و تحقیقات، انتشار ویرایش جدیدی از تاریخ تفکر باستان‌شناسی را ضروری ساخته است.

موارد نظری و عملی باستان‌شناسی نیز از دهه ۱۹۸۰ به بعد به صورتی بنیادی تغییر یافته‌اند. دوره زمانی پانزده سال گذشته شاهد و ناظر تنوع بخشی فزاینده باستان‌شناسی مابعد‌فرایندی^۱ و گسترش شماری از آرمانهای کلیدی و اساسی آن در باستان‌شناسی بوده است، در حالی که باستان‌شناسان برای شناخت بهتر چگونگی ارتباط آراء و عقاید و رفتار انسان با فرهنگ مادی کوشیده‌اند. در همان زمان، باستان‌شناسی داروینی و رفتاری، توصیفها و تفسیرهای مادی‌گرایی درازمدتِ مربوط به یافته‌های باستان‌شناسی را به مقابله و مباحثه فرا خوانده‌اند و اکنون زمینه‌های علاقه‌مندی و توجه فزاینده‌ای در مورد امکان استفاده از عوامل روان‌شناختی و زیست‌شناختی درباره رفتار و عقاید انسان وجود دارد. فروپاشی رژیمهای کمونیستی اروپای شرقی و اتحاد شوروی و تأثیر فزاینده‌ای که یک اقتصاد رو به رشد تبدیلی بر اعتبارات محلی، ملی و جهانی در مناطق مختلف جهان دارد موجبات بازنگری و توجه به باستان‌شناسی فرهنگ-تاریخی و مفهوم اساسی آن یعنی قومیت و «قومیت‌گرایی» را فراهم آورده است. با این اوضاع، نارساییها و کمبودهای دوگانه باستان‌شناسی فرایندی و مابعد‌فرایندی، که در دهه ۱۹۸۰ و اوایل دهه ۱۹۹۰ پدیدار شد، حتی بسیار مشهودتر شده است. تنوع نظری به صورت فزاینده‌ای به عنوان منبع شناسایی و آگاهی‌دهنده و نه منبع تهدید و خطر برای باستان‌شناسی، مورد توجه قرار گرفته است. در نتیجه، تلاشهایی برای فراهم ساختن قالبها و انگاره‌های نظری گسترده صورت گرفته است که در محدوده آن رهیافتهای متفاوتی ترکیب و تنظیم می‌شود و نقشها و عملیات حمایت‌کننده متقابلی طرح و تنظیم می‌شود.

کوشیده‌ام توازن بیشتری بین پرداخت و ترکیب کار تحقیق و نگارش، با توجه و دقت بیشتر به شکلها و قالبهای دیگر باستان‌شناسی تاریخی، و همچنین باستان‌شناسی ماقبل تاریخ در قاره اروپا و مناطق غیر انگلیسی‌زبان جهان ایجاد کنم. آثار و نوشته‌های پژوهشگران نویسنده‌گان و نیز سایر نظریه‌پردازان باستان‌شناسی که در چاپ نخست کتاب مورد توجه کمتری قرار گرفته یا اصلاً به آنها توجه نشده است در چاپ دوم مورد توجه و شرح بیشتری

قرار گرفته‌اند که از جمله عبارت‌اند از: کالینگوود^۱، آندره لروا-گوران^۲.

برای آنکه بتوانم حجم ویراست دوم کتاب را مشابه حجم چاپ نخست نگه دارم، ناگزیر و اجباراً بخشهایی از چاپ اصلی کتاب را که در طول سالهای ۲۰۰۰ نسبت به اواخر دهه ۱۹۸۰ اهمیت کمتری داشته‌اند، کاهش داده یا حذف کرده‌ام. مطالبی که در فصل مربوط به «باستان‌شناسی روسیه» گنجانده شده بود در ویراست دوم مورد تجدیدنظر قرار گرفت و اکنون به شکلی فشرده‌تر، در فصلهایی که درباره موضوعات فرهنگ-تاریخی، کارکردی-فرایندی، اولیه و باستان‌شناسی متأخرند بیان می‌شود. حجم مطالب مربوط به گوردون چایلد نیز در چاپ دوم کاهش یافته و جریان بازانديشي، نحوه برخورد با باستان‌شناسی فرایندی و مابعدفرایندی، را که هم‌زمان مورد کاهش و نگرش قرار می‌گیرند، فراهم آورده است.

نیاز به اختصار، مرا بیشتر از آنچه در چاپ اول انجام داده بودم متوجه این موضوع کرد که در جریان نگارش کتابی در زمینه تاریخ عقلانی و روشنفکرانه باستان‌شناسی قرار دارم. تمرکز اصلی و اساسی این کتاب بر روی توسعه و تحول عقاید و افکار عمده‌ای است که رهنمون تفکر باستان‌شناسی درباره اکتشافات بزرگ، توسعه روشهای تحلیلی یا مجموع شناخت و آگاهی واقعی در مورد گذشته بوده‌اند، اگرچه شخصاً می‌پذیرم که همه این موارد موضوعاتی مهم و ارزشمندند. همچنین در کتاب حاضر درصدد فراهم‌سازی یک بررسی و برقراری جریان متوازن تحقیق باستان‌شناسی که در تمام ممالک یا مناطق جهان انجام گرفته است نیستم و به شرح شبکه‌های پژوهشگران باستان‌شناسی که نقش مهمی در شکل بخشیدن به تفکر باستان‌شناسی داشته‌اند نیز نمی‌پردازم. همچنین اگرچه می‌دانم عوامل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و آموزشی نقش ارزنده‌ای در توسعه و تحول تفکر باستان‌شناسی داشته‌اند، جستار و ردیابی این تأثیرات مورد نظر و توجهم نیست. به هر حال این موضوعات تا آن حدودی که در جهت شناخت توسعه نظریه باستان‌شناسی ضروری به نظر می‌رسد، مورد تبادل نظر قرار می‌گیرد؛ باید بگویم که این کتاب در اصل، یک تاریخ اجتماعی یا تاریخ بنیادی و سازمانی نیست. سرانجام اینکه، چون از دیدگاهی جهانی باستان‌شناسی را مورد نظر

1. R. G. Collingwood

2. André Leroi-Gourhan

قرار می‌دهم، تطبیق و مقایسه مورد توجه و تأکید قرار دارد و نه تهیه گزارشهای مشروح رویدادهای خاصی که اکنون در شمار زیادی از کتابها و رساله‌ها بررسی می‌شود.

بعد از سال ۱۹۸۹، مدت دوازده سال به تحقیق و تحریر کتابی با عنوان *شناخت تمدنهای اولیه*^۱ پرداختم که هدف آن عبارت از توسعه شناخت بهتری از نظریه‌های انسان‌شناسی و باستان‌شناسی بود.

نتیجه کلی تحقیق و بررسی‌هایم در کتاب حاضر درج و نشر شده‌اند؛ در نتیجه، انتقادات و برداشتهایم از اوضاع و موقعیتهای نظری مختلف، روشن‌تر و مشروح‌تر از آنچه در چاپ اول درج گردیده‌اند، هستند. همچنین نظریه‌ها و گرایش‌هایی درباره آینده دارم که جنبه پیشگویی ندارند، بلکه ادراک و برداشتهایم هستند که به عقیده من وجود آنها در علوم اجتماعی ممکن نیست.

چاپ اول کتاب *تاریخ تفکر باستان‌شناختی* تا حدود زیادی بر اساس نوشته‌های قبلی‌ام بود، آن‌چنان که در مقدمه کتاب مذکور مشروحاً بحث کرده بودم. اگرچه چاپ دوم کتاب بر پایه چاپ اول قرار دارد، ولی ملاحظات و تحقیقات جدید مهمی در آن درج شده و از آغاز تا پایان کتاب مورد تجدیدنظر و شکل‌گیری مجدد قرار گرفته است. به ندرت جمله‌ای بدون اصلاح و تجدیدنظر باقی مانده و مطالب جدید بسیاری جایگزین مطالب مربوط به چاپ اول شده است. امیدوارم که طرح و برنامه‌ریزی دقیق و تجدیدنظر کامل در مورد چاپ دوم به صورت منبعی جامع و جدید مورد توجه و استفاده قرار گیرد.

کتاب حاضر از دیدگاه ماده‌گرایی مبتنی بر هستی‌شناسی^۲ و واقع‌گرایی مبتنی بر معرفت‌شناختی^۳ تحریر و تدوین شده است. این دیدگاهها مواضع و بنیادهایی هستند که به نظر من، هر کارشناس و متخصص علوم اجتماعی که معتقد به منشأ و اصل تطوری گونه‌های انسانی است باید از آنها استفاده کند. همچنین ارزش نقدهای مبتنی بر نسبیت‌گرایی دانش و معرفت^۴ را به منظور ترویج تمرین و فعالیت علمی مقتضی ارج می‌نهم و از طرفی نیز

1. *Understanding Early Civilizations* (2003a).

2. ontological materialism

3. epistemological realism

4. relativist critiques

آگاهی خود را از نسبیّت گرای^۱ و از فلسفه سنتی مارکسیست^۲ (ماده گرایی) توسعه و افزایش داده‌ام. اگرچه اهمیت نظریه‌های فرهنگ را درباره درک و فهم رفتار انسان می‌پذیرم، ولی جبر گرایی فرهنگی^۳، جبر گرایی محیطی^۴ و تطور گرایی تک‌خطی^۵ را نمی‌پذیرم و رد می‌کنم. درحالی‌که گوردون چایلد و کار و تحقیق او الهام‌بخش من بود، زمانی طولانی تلاش کردم رویکرد مادی گرایی را با تلاشهایی برای تنوع و گوناگونی فرهنگی و تاریخی، که نمودار رفتار انسان و مدارک باستان‌شناسی است، سازگار و منطبق سازم.

این کتاب در زمانه‌ای انتشار می‌یابد که باستان‌شناسی، به عنوان شعبه‌ای از علوم اجتماعی، وضعیت و موقعیت خود را در جهت بررسی و تحقیق رفتار گذشته انسان، فرهنگ و تاریخ با استفاده از فرهنگ مادی، استوار و مستحکم ساخته است. حجم عمده‌ای از این توسعه، در نتیجه مجادله‌های نظری سرسختانه‌ای است که در اثر تأکید و توجه فزاینده مرتبط با ترکیب و تطبیق و همسازی نظری، حالت آرام و متوازی می‌یابد. باستان‌شناسی، همچنین مواضع و اعتبارهای خود را به عنوان تنها شعبه علوم اجتماعی واجد دیدگاه زمانمند گسترده‌ای که اهمیت تاریخی تمامی شعبه‌های علوم اجتماعی دیگر در مورد آن باید مطرح و پابرجا شود، برقرار و پایدار خواهد ساخت.

در خاتمه، چاپ دوم این کتاب را با عشق و احترام برای ایجاد و برقراری شادی، خوشبختی و هدفمندی که همسر من «باربارا» برای من در زندگی فراهم آورده است، به او تقدیم می‌کنم. همچنین به خاطر فراهم ساختن محلی به نام «خلوتگاه ماهیگیر»^۶ که مدتی پیش از سه تابستان در آن خلوت‌تکده اقامت گزیدم و توانستم بر روی کار، تحقیق و تحریر کتاب حاضر تمرکز کنم، از او تشکر می‌کنم. او همچنین تمام نسخه‌های دست‌نویس کتاب را دقیقاً و با صبر و شکیبایی مطالعه کرد و مشارکتهای ارزنده‌ای در وضوح و روانی کتاب به عمل آورد.

-
1. relativism
  2. traditional (materialist) Marxist philosophy
  3. cultural determinism
  4. ecological determinism
  5. unilinear evolutionism
  6. Fisherman's Retreat

مقدمه مؤلف بر ویراست اول کتاب^۱

کتاب تاریخ تفکر باستان‌شناختی، آمیزه‌ای از بررسی و کتاب‌خوانی، تجربه و تحقیق باستان‌شناسی و سنت شفاهی است و در واقع از تدریس درسی درباره «تاریخ نظریه‌های باستان‌شناسی» ریشه گرفته است که از سال ۱۹۷۵ به بعد، مسئولیت تدریس آن را بر عهده داشته‌ام. از همان آغاز تدریس درس مذکور، تصمیم گرفتم درباره موضوع و محتوای درس و مباحث گفتاری و نظری آن کتابی تألیف کنم.

هم‌زمان با ادامه نگارش کتاب حاضر، مقالاتی نیز درباره مباحث و موضوعات گوناگون مربوط به تاریخ باستان‌شناسی، زمان و سنتها^۲ و تحولاتی در باستان‌شناسی^۳ نوشتم و منتشر کردم، ولی تلاشم در دو مورد نگارش کتاب حاضر، در اوایل دهه ۱۹۸۰ به نتیجه‌ای نرسید. یکی از آن دلایل مربوط به احساس خودم بود که هنوز عامل زمان را برای چاپ کتاب مذکور مناسب نمی‌دیدم. در بهار سال ۱۹۸۶ به تلاش و کوشش خود همچنان ادامه دادم و متوجه شدم کتاب موردنظرم که مدت‌ها درباره آن فکر و تلاش می‌کردم به هر حال شکل گرفته و وارد مرحله نگارش شده است. تصور می‌کنم که این تغییر و تحول، نمودار احساس رضایت روزافزون خودم در مورد تحولات جاری در زمینه تفسیر و توصیف باستان‌شناسی بوده است. بسیاری از باستان‌شناسان، نه فقط در غرب، بلکه در روسیه نیز موارد غیر منسجم نظری مربوط به رشته‌های درسی و پژوهشی خود را که احساس می‌کنند بیان می‌نمایند و به رشته تحریر در می‌آورند.

---

۱. به منظور آشنایی بیشتر استادان و دانشجویان گرامی با نظریات و اهداف نویسنده این کتاب، مقدمه مؤلف

بر ویراست اول نیز توأماً با مقدمه ایشان بر ویراست دوم کتاب درج شده است (م).

2. *Time and Traditions* (Trigger, 1978a).

3. *Revolutions in Archaeology* (Trigger, 1980a).

ولی به نظر من، این گونه تحولات در واقع به باستان‌شناسان کمک می‌کند فراتر از محدودیت‌های ناشی از روش‌های ضعیف تعصب‌آمیز و کوتاه‌نظرانه گام بردارند و به نتایج بسیار جامع‌تر و توصیف‌های پربارتر مربوط به داده‌های باستان‌شناسی دست یابند. هم‌زمان با وجود زمینه و انعطاف‌پذیری بیشتر برای جستار و بررسی راه‌های جلوگیری از این محدودیت‌ها، واقع‌گرایی روزافزونی هم در زمینه تخمین و ارزشیابی محدودیت‌های داده‌های باستان‌شناسی مشاهده می‌شود.

بدیهی است که همه این تحولات بر پایه فعالیتها و عملکردهای گذشته و فعلی باستان‌شناسی استوار بوده و خوشبختانه اکنون زمان مناسبی برای تحقیق و بررسی درباره تفکر باستان‌شناسی از نظر تاریخی به وجود آمده است.

درباره دیدگاه نظری‌ام متن کوتاهی تنظیم و منتشر شده است. همیشه طرف‌دار نظریه اصالت ماده بوده‌ام^۱ و توجهم به دیدگاه ماده‌گرایی (ماتریالیستی) بوده است، که برای شناخت رفتار برتر انسانی است و ارجحیت و سازندگی بیشتری نسبت به روش‌های تحقیقی و نظری دیگر دارد. چنانچه به دیدگاه مذکور هوشمندانه توجه شود، ویژگی‌های منحصر به فرد ذهنیت انسان را مطرح می‌کند و در عین حال، درج و طرح نظریه علوم اجتماعی را در زمینه شناخت بیولوژیک گسترده از منشأ و رفتار انسان نیز تسهیل می‌بخشد.

ولی من هیچ‌گاه متوجه نشده‌ام که «جبرگرایی محیطی»^۲، «نظریه تطوری جدید»^۳ یا «ماده‌گرایی فرهنگی»^۴ توصیفها و تفسیرهای رضایت‌بخشی را درباره طیف گسترده‌ای از تنوع و گوناگونی موجود در رفتار انسان یا در مورد پیچیدگی‌های متنوع مراحل جسمی و «کانکریت»^۵ تغییر فرهنگی ارائه دهند. من در جریان تحقیق و بررسی خود همیشه کوشیده‌ام یک روش تحقیقی مبتنی بر اصالت ماده یا ماده‌گرایی را با تنوع و گوناگونی تاریخی که

۱. درباره مفهوم ماتریالیسم (مکتب اصالت ماده) در حوزه‌های مختلف، از دیرباز تضارب آراء بسیاری بین‌الهیون از یک‌سو و مادّیون از سوی دیگر بوده است که چون باید در کار ترجمه رعایت امانت شود، عین مطالب، ترجمه و بازگو شد (م).

2. ecological determinism
3. neo-evolutionary theory
4. cultural materialism
5. concrete

به توصیف و ترسیم مدارک باستان‌شناسی می‌پردازد، پیوند دهم. این زمینه تحقیق، میزان گرایش فزاینده من به ماده‌گرایی تاریخی را - که در جریان تلاش‌هایم به شناخت گذشته، نه در نتیجه محکومیت‌های جزئی سیاسی بوده است - هر چه بیشتر بارور ساخته است. به عقیده من، دیدگاه تاریخی و بافتاری متمایل به مارکسیسم^۱ گوردون چایلد، در مقایسه با دیدگاه‌ها و جنبه‌های جزئی‌تر مارکسیسم تطوری^۲ یا طفره‌زنی با ایدئالیسم که نوعی مارکسیسم جدید^۳ را مطرح می‌کند، برتری و ارجحیت بیشتری دارد.

با توجه به اینکه کتاب حاضر به عنوان بخش یا واحدی به مرحله تحقیق، تحریر و انتشار رسیده است، در عین حال از تحقیقات، کتابها و نوشته‌های قبلی خودم نیز مایه و الهام گرفته و استفاده کرده‌ام. در طرح و بررسی تاریخ باستان‌شناسی در بخش کتاب‌شناسی فصل اول به میزان زیادی از کتاب چاپ ۱۹۸۵a خود استفاده کرده‌ام. بسیاری از آراء و عقایدی که برای تهیه و تنظیم فصلهای چهارم و پنجم به کار رفته‌اند، در انتشارات سالهای ۱۹۷۸a و ۱۹۸۴a طرح و درج شده‌اند و بخشهای مربوط به «گوردون چایلد» در فصلهای پنجم و هفتم نیز براساس انتشار کتاب سال ۱۹۸۰a و به خصوص انتشارات سالهای ۱۹۸۴b و ۱۹۸۶c است.

در بخشی از فصل ششم از کتابم که در سال ۱۹۸۴c منتشر شده، استفاده کرده‌ام. گفتنی است که درباره نظریه‌ها و عقاید در مقاله درج شده در کتاب درباره موضوع باستان‌شناسی روسیه تا حدود زیادی اصلاح و تجدیدنظر کرده‌ام. در فصل نهم از نظریه‌هایم در انتشارات مربوط به سالهای ۱۹۸۲a، ۱۹۸۴c، ۱۹۸۵b، ۱۹۸۵d و ۱۹۸۸ استفاده نموده‌ام. برخی از منابع درج شده در فصل ششم به وسیله «رزماری برنارد»^۴ در جریان نگارش رساله دوره لیسانس وی با عنوان «زمینه‌های باستان‌شناسی مارکسیست: تاریخ سیر توسعه آنها در روسیه شوروی، اروپا، و امریکا»، که در سال ۱۹۸۵ منتشر شده است، طرح شده‌اند.

تاریخ باستان‌شناسی موضوع جدیدی نیست. روال کار همیشه بر این بوده و هست که در نگارش و انتشار موضوعی کلی و عمومی از تجربه‌ها، افکار، نظریه‌ها و انتشارات

۱. ر.ک.: پاورقی ۱، ص ۱۲.

2. evolutionary marxism
3. neo-marxism
4. Rosemarie Bernard

پیشینیان استفاده شود. به همین دلیل، هر جا که مناسب و مقتضی بوده، به جای استفاده از منابع کتاب‌شناسی گسترده با اشاره به منابع اصلی تر که حتی در اکثر کتابخانه‌ها هم امکان دسترسی به آنها وجود ندارد، از منابع ثانوی مناسب و مقتضی استفاده شده و هر جا که امکان داشته است به بررسی و بازبینی این منابع اصلی و اولیه پرداخته‌ام و در صورت مشاهده هر گونه اختلافی، منابع ثانوی مورد اختلاف را کنار گذاشته یا امکان دسترسی به آنها را در زمان مقتضی و مناسبی تذکر داده‌ام. هر جا که چاپ مجدد آثار و منابع قدیمی و کمیاب قابل دسترسی بوده است، به مورد اخیر توجه و اشاره کرده‌ام و تاریخ و زمان چاپ اصلی و اولیه را در میان کروشه ([ ]) گذاشته‌ام.

زمینه تحقیق و بررسی در مورد کتاب حاضر در موقعیت بسیار مناسب استفاده از مرخصی و استراحت سالانه در دانشگاه «مک‌گیل» و استفاده از کمک‌هزینه مرخصی تحقیقی مربوط به شورای کانادا در سالهای ۱۹۷۶-۱۹۷۷ فراهم شد و در عین حال، تحقیقات بیشتری نیز در جریان فرصت مرخصی سالانه دیگری درباره مطالعات علوم اجتماعی و تحقیقات علوم انسانی شورای کمک‌هزینه مرخصی کانادا به سال ۱۹۸۳ صورت پذیرفت.

در اینجا مراتب سپاس و قدردانی خود را از دانشجویان دوره‌های لیسانس و فوق‌لیسانس که به علت کمک و مشارکت در گسترش افکار و عقاید مندرج در کتاب حاضر در درسی موسوم به «تاریخ نظریه‌های باستان‌شناسی» نام‌نویسی کرده‌اند، ابراز می‌دارم. از دختران خود، «ایزابل» و «رُزالین»^۱ برای مساعدت در انجام امور تحریری رایانه‌ای و دقت و ممارست آنها تشکر می‌کنم و این کتاب را به همسر «باربارا»^۲ تقدیم می‌کنم.

درباره اطلاعات دقیق، همکاری در تهیه و تنظیم کتاب‌شناسی و ارسال مقالاتی از سراسر دنیا افراد زیادی^۳ دخیل بوده‌اند، که از آنان سپاسگزارم.

در خاتمه، مراتب سپاس خود را از «پیتر تی‌مینز»^۴ نیز به علت راهنمایی‌های او در نگارش بخشی از فصل نهم درباره جریانهای تشکیل محوطه باستانی ابراز می‌دارم.

1. Isabel and Rosalyn

2. Barbara

3. Chen Chun, Margaret Qeith, Brian Fagan, Norman Hammond, Fumiko-Ikawa-Smith, June Kelley, Philip Kohl, Isabel Mc Bryde, Mary Mafon, Valerie Pinsky, Neil Silberman, Robert Vogel, Alexander von Gernet, Michael Woloch, Alison Wylie, Alison Wylie.

4. Peter Timmins